

ІНТЕГРАЦІЯ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СИСТЕМУ РОБОТИ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

А.А. Солонська

Україна, м. Мелітополь, Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

Патріотизм – це почуття любові та глибокої прихильності до своєї Вітчизни. Поняття патріотизм як моральна характеристика має свою давню історію. Воно є однією з найбільш значущих і вічних цінностей в історії людства. Патріотизм є найважливішим духовним надбанням особистості і характеризує вищий рівень її розвитку, що виявляється на практиці в прагненні своїми діями служити інтересам Батьківщині [5, с. 5].

Патріотизм формується під впливом оточення особистості (колектив та сім'я), способу життя, виховної роботи в дошкільному навчальному закладі, а потім в школі і вищому навчальному закладі.

Ідеї патріотичного виховання привертала і надалі привертають увагу багатьох вчених – педагогів, істориків, філософів.

Проблемі патріотизму особливу увагу приділяли видатні педагоги і громадські діячі минулого (В.Г. Белінський, О.Р. Дашкова, Н.А. Добролюбов, Н.М. Карамзін, А.С. Макаренко, В.А. Сухомлинський, Л.М. Толстой, К.Д. Ушинський, Н.Г. Чернишевський,), які вказували на необхідність виховання свідомих громадян, здатних відстоювати інтереси держави. Їх ідеї знайшли свій розвиток в сучасних концепціях патріотичного виховання підростаючого покоління.

Система патріотичного виховання передбачає формування і розвиток соціально-значущих цінностей громадянськості і патріотизму в процесі виховання і навчання в дошкільних навчальних закладах (Т.Н. Волков,

В.В. Зеньковський, Л.Н. Коган, Л.А. Кленов, Ю.П. Сокольніков, К.Д. Ушинський).

Сучасні науковці (Л.В. Калужька, А.М. Богуш, В.І. Цимбалюк, Т.С. Комарова, Т.А. Ротанова) доводять, що вже в дошкільному віці, за умови цілеспрямованого виховного впливу у дитини формуються елементи усвідомленого громадянства [5, с. 4].

Патріотичне виховання не може існувати окремо, самотійно, воно є однією зі сторін функціонування педагогічних систем (колектив, дошкільний навчальний заклад, сім'я).

Базовий компонент дошкільної освіти України, всі чинні програми виховання та навчання дітей дошкільного віку наголошують на важливості патріотичного виховання дошкільників. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні орієнтує на опанування дошкільниками знань про нашу державу, виховання поваги до державних символів [1].

Закон України «Про дошкільну освіту» важливим завданням визначає виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, національних цінностей різних народів, свідомого ставлення до себе та оточення [5, с. 7].

Згідно програми національно-патріотичного виховання «Україна – моя Батьківщина» найсприятливішим для початку цілеспрямованого та систематичного національно-патріотичного виховання є середній і старший дошкільний вік, коли особливо активізується інтерес дитини до соціального світу, суспільних явищ тощо [4, с. 14].

В освітній програмі для дітей віком від 2 до 7 років «Дитина» одним з головних завдань в середньому дошкільному віці є формування ціннісного ставлення до Батьківщини, праці, природного і рукотворного світу, а в змісті педагогічної роботи виокремлено так і напрями, як «Родина», «Наш дитячий садок», «Україна – рідний край», де окреслено завдання ознайомлення дітей із явищами суспільного життя. Програма передбачає формування у дітей уявлень

про родину, інтересу до історичних подій на рідній землі, виховання почуття гордості за рідну домівку, вулицю, шанобливе ставлення до людей, що оберігають навколишню красу, виховання приналежності до українського народу, любові до Батьківщини [3, с. 117].

Основою патріотичного виховання в дошкільному навчальному закладі є моральне, трудове, розумове виховання.

У дошкільному дитинстві патріотичне виховання також пов'язане з естетичним, зокрема, з музичним. Проведення музичних тематичних вечорів зі слуханням патріотичних пісень, про рідний край сприяє розвитку у дітей патріотичних почуттів, позитивних емоцій, викликає інтерес.

Однією з основних форм патріотичного виховання є народознавство, тому що основним етапом формування у дітей любові до Батьківщини слід вважати накопичення ними соціального досвіду життя в своєму місті, засвоєння прийнятих у ньому норм поведінки, взаємин, залучення до світу його культури. Любов до Вітчизни починається з любові рідного дитсадка, рідної вулиці, рідної сім'ї [2, с. 22].

Значну роль у патріотичному вихованні дошкільників відводять народним традиціям та народним звичаям. Діти пізнають звичаї, норми поведінки, що склалися історично та передаються із покоління в покоління; усталені правила поведінки [6, с. 254].

Необхідно враховувати, що діти приходять до розуміння патріотизму по-різному: один через природу чи мистецтво рідної країни, інший – через її історію, третій – через релігійну віру, а хтось через приклади героїчних вчинків захисників. Саме тому вихователь повинен знаходити патріотичну стежку до кожного серця.

В роботі дошкільного навчального закладу можна проводити різноманітні види діяльності щодо ефективного патріотичного виховання дошкільників, зокрема екскурсії рідним містом, читання творів українських письменників, обговорення подій, свят, які відбуваються в місті, розгляд малюнків з

українською символікою, сюжетні ігри та дидактичні ігри, бесіди з батьками, участь батьків разом з дітьми у різноманітних святах та важливих подіях міста [5; 6].

Отже, на сьогодні патріотичне виховання підростаючого покоління дуже важливе і саме в дошкільному віці його слід починати, адже воно сприяє гармонійному розвитку особистості дитини, підготовці дітей до успішного навчання в школі, формуванню усвідомленого уявлення про себе як про повноправного громадянина України.

Література:

1. Богуш А.М. Базовий компонент дошкільної освіти України / А.М. Богуш, Г.В. Беленька, О.Л. Богінич, Н.В. Гавриш та ін. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Богуш А.М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А.М. Богуш, Н.В. Лисенко. – К: Вища школа, 2003. – 206 с.
3. Беленька Г.В. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / Беленька Г.В., О.Л. Богінич, Н.І. Богданець-Білокаленко та ін. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.
4. Каплуновська О.М. “Україна – моя Батьківщина”. Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / О.М. Каплуновська, І.І. Кичата, Ю.М. Палець; за наук. ред. О.Д. Рейпольської. – Тернопіль: Мандрівець, 2016. – 72 с.
5. Кривоніс М.Л. Патріотичне виховання в ДНЗ / М.Л. Кривоніс, О.Л. Дроботій. – Х.: Вид-во «Ранок», 2016. – 192 с.
6. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка / Т.І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2006. – 456 с.